

10 Noten

Schriftelijke antwoorden van de minister van Buitenlandse Zaken en de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op vragen gesteld in de eerste termijn van de behandeling van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2013 (33400-V).

Noot 1 (zie item 7)

Vragen van het lid De Roon (PVV)

Vraag

De regering geeft zo'n 50 miljoen euro aan de Palestijnse autoriteit. Is de minister bereid dit budget inzichtelijk te maken?

Antwoord

Het totale decentrale budget van de vertegenwoordiging in Ramallah bedraagt in 2013 € 15,3 mln. Van dit bedrag komt € 4,5 mln. ten goede van de Palestijnse Autoriteit in de vorm van onder andere politietrainingen, training van gevangenispersoneel en capaciteitsverbetering van het Openbaar Ministerie. De overige middelen worden via niet-gouvernementele organisaties besteed ten behoeve van de Palestijnse bevolking.

Gezien de financiële moeilijkheden van de Palestijnse Autoriteiten draagt Nederland ruim € 6 mln. bij aan 'Pegase', een EU-programma voor de betaling van ambtenarsalarissen in de justitiesector. Ook financiert NL twee scanners die op grensovergangen met Jordanië en Israël worden geplaatst teneinde de Palestijnse handel te bevorderen. Deze scanners zijn eigendom van de PA, maar worden bediend door Israëlisch grenspersoneel. Daarnaast besteedt Nederland via VN-organisaties en de EU middelen aan de Palestijnse Gebieden. De Nederlandse bijdragen hieraan zijn niet geoormerkt.

Aldus komt ruim € 15 mln van de Nederlandse steun ten goede aan de PA.

Vraag

Hoe gaat de regering om met de Motie van der Staaij die ertoe strekt dat aan PA geen subsidie meer wordt verleend als er geen concrete maatregelen tegen terrorisme zijn genomen?

Antwoord

Voor de goede orde wijs ik erop dat de genoemde motie van der Staaij door de Kamer is verworpen. Voorkoming van terrorisme is een belangrijk onderdeel van het beleid van president Abbas en wordt gesteund door VS, Israël en ook Nederland. Het kabinet zal zich blijven inspannen voor een einde aan opruiing en aanzetten tot geweld. De regering roept op tot revitalisering van de trilaterale commissie (VS, Israël en PA) die haat zaaien aan de orde stelt maar de beste manier om dit probleem op te lossen is een duurzaam vredesakkoord. Aan beide zijden maken personen zich schuldig aan haat zaaien. Het is daarom belangrijk om de bredere blik op MOVP te bewaken: beide partijen moeten werken aan het vredesproces om zodoende de belangrijkste oorzaak van haat tegen te gaan.

Vraag

Er is een verbod van Hamas op onderwijs over de Holocaust. UNRWA legt zich hierbij neer. Wat zijn de consequenties voor UNRWA? Wat gaat de Nederlandse regering hier mee doen?

Antwoord

UNRWA hecht grote waarde aan onderwijs op het gebied van mensenrechten en de universele verklaring van de mensenrechten. Het volgt bij onderwijsprogramma's het curriculum van het gastland en gebruikt ook tekstboeken van het gastland. Daarbij vult UNRWA het curriculum aan met eigen materiaal op gebied van mensenrechten, de promotie van geweldloosheid en vreedzame oplossing van conflicten. In die context komt ook de Holocaust aan de orde. UNRWA acht ontkenning van de Holocaust uiteraad zeer verwerpelijk.

Nederland blijft net als andere donoren, waaronder de VS, met UNRWA in gesprek over de inhoud van onderwijsprogramma's.

Vraag

Er moet een einde komen aan de aparte vluchtelingenstatus van Arabieren – de nakomelingen van vluchtelingen worden ook als vluchtelingen gemerkt. Dit houdt het vluchtelingenprobleem in stand. Nederland financiert dit probleem. De PVV roept de regering op te stoppen met financiering van UNRWA.

Antwoord

UNRWA heeft een specifiek mandaat om Palestijnse vluchtelingen hulp te bieden en voorziet 5 miljoen Palestijnse vluchtelingen van basisdiensten op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs en sociale zaken. Zo zorgt UNRWA er onder meer voor dat een half miljoen kinderen naar school kunnen gaan. Ook voert UNRWA programma's uit op het gebied van microfinanciering en werkgelegenheid ter bestrijding van armoede onder Palestijnse vluchtelingen.

Het kabinet waardeert de stabiliserende bijdrage die UNRWA in het Midden-Oosten levert, hecht waarde aan het werk dat UNRWA veelal onder moeilijke omstandigheden verricht, waaronder in Syrië, en blijft dit werk financieel steunen.

Een duurzame oplossing voor de vluchtelingenproblematiek zal alleen kunnen worden gevonden via een vredesregeling. Daarom blijft het kabinet de inspanningen om hiertoe te komen steunen, zoals uiteengezet in de brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 12 december jl.

Vragen van het lid Ten Broeke (VVD)

Vraag

Bestaat er binnen BZ een 'bureau' dat zich met het Noordpoolvraagstuk bezighoudt? Zo niet, is de minister bereid zo'n bureau in het leven te roepen om een *comprehensive Arctic strategy* te formuleren? Is de minister bereid om hierover actief de dialoog met Noorwegen te intensiveren? Wat zijn de mogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven voor wat betreft de gas- en oliereserves en LNG terminals? Is de minister bereid dit nader te onderzoeken?

Antwoord

Het kabinet onderschrijft het strategisch belang van het poolgebied en informeert het parlement binnenkort over het polaire beleid voor de komende jaren. Binnen het ministerie van Buitenlandse Zaken houden meerdere medewerkers zich vanuit verschillende disciplines bezig met deelaspecten van het polaire beleid. Er van uitgaande dat economische activiteit in het poolgebied zal toenemen, zet Nederland in op duurzaam beheer met betrekking tot visserij, scheepvaart en olie-, gas- en delfstofwinning. Samenwerking met Noorwegen: naast gezamenlijk deelname aan de Arctische Raad (het overlegorgaan van Arctische kuststaten waarbij Nederland waarnemer is) vindt geregeld bilateraal overleg plaats door de minister van Buitenlandse Zaken en minister van Economische Zaken over samenwerking op energiegebied en op polair beleid. Het Nederlandse bedrijfsleven heeft veel ervaring opgedaan met olie- en gaswinning in de poolcirkel (Yamal en Sachalin in respectievelijk West- en Oost-Siberië) en is daarom goed gepositioneerd om mee te dingen naar energiebronnen in de Arctic. De overheid ondersteunt het bedrijfsleven middels economische diplomatie en inzet voor een *level playing field* in multilateraal kader. Vanwege de mogelijke ontwikkeling in het Arctisch gebied vindt er een dialoog plaats tussen de Nederlandse overheid, bedrijven en kennisinstellingen over duurzame gas- en oliewinning. Hiervoor is ook een samenwerkingsverband met Rusland, project Delta groep, opgericht. Hierin participeren vanuit Nederland bedrijven als Royal Haskoning, Shell, Boskalis, DHV, Van Oord, Fugro en kennisinstellingen TNO en het Arctisch centrum.

Vraag

Kan de minister aangeven wat er sinds het bespreken van de grondstoffennotitie is gebeurd ten aanzien van het grondstoffenbeleid? Op welke wijze zijn er stappen gezet om Nederland te positioneren als recycling-hub? Op welke wijze wordt er nu binnen het buitenlandbeleid vorm aan gegeven dat Nederlandse bedrijven meer grondstoffen kunnen winnen? Is de minister bereid om de Kamer hierover voor het zomerreces een brief te sturen?

Antwoord

Afgelopen maanden is de samenwerking met Duitsland geïntensiveerd. Dit richt zich op de oprichting van een internationaal platform voor grondstoffen, afstemming van Europees beleid, samenwerking tussen kennisinstellingen en de mogelijke toetreding van Nederlandse bedrijven tot de Rohstoff Allianz om de inkoop van grondstoffen te bundelen. Ook zijn relaties met grondstoffenleveranciers als Bolivia geïntensiveerd (toegespitst op lithiumwinning), is een dialoog met China gaande en worden mogelijkheden voor samenwerking met Australië, Japan en Canada onderzocht. Daarnaast vindt coördinatie tussen Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk plaats. Wij zijn graag bereid om de Kamer voor het zomerreces te informeren over vorderingen het grondstoffendossier. Ook de vraag over de positie van Nederland als recycling-hub nemen we daarin mee.

Vraag

Is de minister bereid onderzoek te doen, eventueel samen met het ministerie van Defensie, naar het uitrusten van Frontex met *ocean petrol vessels* (OPVs) om de buitengrenzen beter te bewaken?

Antwoord

Nederland levert via Frontex op meerdere terreinen een actieve bijdrage aan de bewaking van de buitengrenzen van de EU, ook door middel van de inzet van materieel en personeel. Indien er een concreet verzoek vanuit Frontex aan Nederland zou worden gedaan om de in de vraag genoemde bijdrage te leveren, dan zijn wij bereid daar in overleg met de ministers van Veiligheid en Justitie en Defensie naar te kijken.

Vragen van het lid Van Bommel (SP)

Vraag

Nederland maakt in Afghanistan gebruik van particuliere militaire ondernemingen. Is er zicht op het aantal particuliere beveiligers en hun activiteiten? Komt het voor dat zij geweld gebruiken en wordt daar verantwoording over afgelegd?

Antwoord

De gewapende persoonsbeveiliging ten behoeve van Nederlands civiel personeel is in geheel Afghanistan in handen gesteld van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten van de Koninklijke Marechaussee. In Kunduz opereert de civiele missie onder de veiligheidsparaplu van de Duitse Bundeswehr.

Er is tot nu toe in het kader van de persoonsbeveiliging geen noodzaak geweest van toepassing van geweld.

Vraag

Een slepende kwestie betreft ook de Nederlandse betrokkenheid bij Suriname in de jaren '80. Hoofdrospelers als ambassadeur Vegelin en militair attaché Valk zijn inmiddels overleden en dossiers over die periode blijven gesloten. Dat blijft ons achtervolgen. Is de Minister bereid alle dossiers uit de jaren '80 voor onderzoek te openen?

Antwoord

De Staat dient zorgvuldig om te gaan met archieven. Openen van de onderhavige dossiers zou de privacy en veiligheid van betrokkenen, met name ook in Suriname, en nabestaanden kunnen raken.

Vraag

Hoe zit het met de afgeblazen conferentie over een kernwapenvrij Midden-Oosten? Is de minister het met mij eens dat het de hoogste tijd hiervoor is? Klopt het dat de Verenigde Staten op aandringen van Israël de bijeenkomst heeft afgeblazen? Wat gaat de Nederlandse regering hieraan doen?

Tenslotte: de Noorse minister van Buitenlandse Zaken organiseert in maart in Oslo een internationale regeringsconferentie over de humanitaire consequenties van nucleaire wapens. Is de minister bereid daaraan deel te nemen? (ook gevraagd door het CDA en Groen Links).

Antwoord

Nederland heeft de pogingen van de meest betrokken landen en organisaties om, met alle staten in de regio, de voorwaarden te scheppen voor een goede en zinvolle conferentie over een massavernietigingswapensvrije zone in het Midden-Oosten steeds gesteund, met name ook in het kader van het *Non Proliferation and Disarmament Initiative* (NPTDI). Het kabinet meent dat uitstel niet tot afstel mag leiden en is daarom verheugd dat de meest betrokken landen (VK, Rusland, VS en de VN) en de Finse facilitator hebben aangegeven te blijven werken om zo snel als

mogelijk de omstandigheden te creëren waarin de conferentie alsnog gehouden kan worden. Nederland zal dit proces blijven steunen. Noorwegen heeft Nederland uitgenodigd vier vertegenwoordigers op hoog ambtelijk en expert-niveau af te vaardigen naar een internationale conferentie over de humanitaire impact van nucleaire wapens, die op 4 en 5 maart in Oslo wordt georganiseerd. Voor deze conferentie zijn vertegenwoordigingen van alle landen ter wereld uitgenodigd, maar het betreft geen regeringsconferentie. Nederland zal een delegatie op gepast niveau afvaardigen.

Vragen van het lid Omtzigt (CDA)

Vraag

Hoe zal de regering concreet omgaan met dwangarbeid in Wit-Rusland? Hoe gaan we in dat land mensenrechten bevorderen?

Antwoord

Het onlangs door president Loekasjenko ondertekende decreet, dat in feite neerkomt op de introductie van dwangarbeid in de houtindustrie, en de slechte mensenrechtensituatie in het algemeen, worden aan de orde gesteld in contacten die Nederland en de EU met de Wit-Russische autoriteiten hebben. Om druk op het regime Loekasjenko te houden, heeft de EU een sanctiebeleid gericht tegen functionarissen die betrokken zijn bij de repressie. Daarnaast steunt Nederland via Matra en het mensenrechtenfonds Ngo's die zich inzetten voor democratisering en mensenrechten in Wit-Rusland.

Vraag

Waarom heeft Nederland het lidmaatschap van de Pompidou-groep beëindigd, terwijl er zoveel antidrugsbeleid in de begroting staat. Kunnen we dat niet terugdraaien?

Antwoord

Nederland heeft, evenals het VK, Denemarken en Duitsland eerder, het lidmaatschap van de Pompidou-groep per 1 oktober 2012 opgezegd. De activiteiten van de EU en de VN op het gebied van drugsbestrijding zijn de afgelopen decennia sterk uitgebreid. De EU biedt een breed instrumentarium en via de VN kan wereldwijd worden opgetreden. Daarmee zijn dit geschikte uitvoeringskanalen voor het Nederlandse internationale antidrugsbeleid.

Vragen van het lid Van der Staaij (SGP)

Vraag

Er zijn etnisch religieuze zuiveringen in Nigeria. Wat is het perspectief voor de ontwikkelingen in dit land? Wat zijn de mogelijkheden vanuit de Europese inzet voor een omslag ten goede in Nigeria?

Antwoord

De overheid van Nigeria neemt interetnisch en religieus geweld serieus. Leger en veiligheidsdiensten worden in gebieden ingezet waar etnisch-religieus geweld het hevigst is. Dat neemt niet weg dat nog steeds aanslagen worden gepleegd op religieuze gemeenschappen. Economisch zijn de vooruitzichten voor Nigeria goed. Op politiek vlak is gekozen voor een machtsverdeling die de religieuze verhoudingen in het land respecteert. Dit is een broos evenwicht, getuige het regelmatig oploeiende ge-

weld, gepleegd door terroristische groeperingen als Boko Haram.

De Sahelstrategie van de EU is gericht op stabiliteit en ontwikkeling. Aanpak van de oorzaken van terrorisme is in deze strategie even belangrijk als bevordering van economische groei en sociaal-economische ontwikkeling. Het kabinet meent dat uitbreiding van de actieradius van deze strategie naar Nigeria zou kunnen bijdragen aan de bestrijding van onder andere interetnisch en religieus geweld in Nigeria.

Vraag

In India en China veel gedwongen sterilisatie, abortussen en worden pasgeboren meisjes vermoord. Is de minister bereid dit punt internationaal en bilateraal aan de orde te stellen?

Antwoord

Bij de Wereldbevolkingsconferentie van 1994 in Cairo is overeengekomen dat ieder individu het recht heeft om zelf te beslissen over het aantal kinderen dat zij krijgt, wanneer en met wie. Gedwongen abortus, in welk land dan ook, staat haaks op de reproductieve rechten van vrouwen. De ondersteuning van reproductieve gezondheid en rechten is prioriteit in het Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Preventie van ongewenste zwangerschappen is een belangrijk deel van de Nederlandse inzet.

Gedwongen abortussen zijn in China en India bij wet verboden. Het kabinet acht gedwongen abortussen te allen tijde verwerpelijk en in strijd met de afspraken uit Cairo. Het brengt dit bij de Chinese en Indiase autoriteiten onder de aandacht. Daarnaast verdedigt het kabinet deze rechten in internationaal overleg, zoals in het VN Bevolkingsfonds en in de *UN Commission on Population and Development*.

Vraag

Zuid-Afrikaanse boeren geweld. Wordt de Zuid-Afrikaanse overheid hierop aangesproken om straffeloosheid hierop te voorkomen?

Antwoord

De misdaadcijfers in Zuid-Afrika zijn verontrustend. Het land kampt met veel en ernstige criminaliteit. De geschiedenis van de apartheid, hoge werkloosheid, armoede en de scheve welvaartsverdeling spelen hierbij een rol. Uit cijfers van de Zuid-Afrikaanse overheid blijkt dat het overgrote deel van de misdrijven plaatsvindt in *townships*. De bestrijding van criminaliteit is een prioriteit van de Zuid-Afrikaanse overheid. De Zuid-Afrikaanse regering investeert in de efficiëntie en effectiviteit van politie en justitie, vooral om de ernstige geweldsmisdrijven terug te dringen. Dit heeft er toe geleid dat het aantal ernstige geweldsmisdrijven sinds een piek in 2002/2003 structureel is gedaald. De omvang van criminaliteit en de beschreven drijvende factoren zijn echter zo groot dat deze niet op korte termijn kunnen worden opgelost. De Zuid-Afrikaanse overheid zet zich voortdurend op dit terrein in, ook om straffeloosheid te voorkomen. Het kabinet veroordeelt het geweld tegen een ieder in Zuid-Afrika, zonder aanzien des persoons en spreekt onder andere in EU verband met de Zuid-Afrikaanse autoriteiten over versterking van de rechtsstaat.

Vraag

Welke waterprojecten voor de uitwisseling van waterexpertise tussen Nederland en Israël zijn voor regio al geïnventariseerd en kansrijk geacht door de minister?

Antwoord

Nederland werkt op het gebied van water nauw samen met Israël, de Palestijnse Autoriteit en Jordanië. Dit gebeurt zowel via het Middle East Desalination Research Center (MEDRC) op het gebied van ontzilting als via het Executive Action Team (EXACT) op het gebied van kleinschalige waterprojecten. Daarnaast wordt door de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah een ontwikkeld in het kader van het bilaterale ontwikkelingssamenwerkingsprogramma. Ook zal het kabinet de mogelijkheden van samenwerking op het gebied van water bezien in de context van de fora die met Israël en de Palestijnse Autoriteit zullen worden opgezet.